

7. НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ

ПОДАТКОВЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ: МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

*Болдовська К.П., канд. екон. наук, доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Одним із основних завдань фінансово-господарської діяльності підприємства є одержання прибутку, який залишається в його розпорядженні після сплати податків та інших обов'язкових платежів. Тому основна увага менеджменту підприємства має бути спрямована на збільшення доходів, зменшення витрат та на оптимізацію податкових платежів.

Формування вітчизняними підприємствами сучасних систем менеджменту основних видів економічної діяльності вимагає не лише узагальнення і вдосконалення власних здобутків, а й залучення прогресивних світових управлінських технологій. В умовах сьогодення акцент у процесі управління підприємством робиться на податкове планування, яке представляє собою інтеграційний процес раціоналізації господарської діяльності з позиції відповідності діючому податковому законодавству та стратегії життєздатності даних підприємств [1].

Для вітчизняних підприємств податкове планування виступає необхідним засобом адаптації до мінливості зовнішнього середовища. Складання прогнозу податкових платежів, виявлення й аналіз факторів, які впливають на рівень оподаткування, оцінка економічної діяльності вкладання коштів у бізнес за існуючого рівня податкового навантаження створюють підґрунтя для обрання підприємствам оптимального варіанту здійснення фінансово-господарської діяльності в умовах чинної податкової системи України. По-

даткове планування дозволяє підприємству уникнути багатьох складних ситуацій, частково усуває негативний ефект невизначеності середовища функціонування, поліпшує координацію дій, сприяє більш раціональному використанню фінансових ресурсів, дозволяє керівництву приймати більш обґрунтовані управлінські рішення [2].

Від сумарної величини податків, які сплачує підприємство за певний календарний період, залежить, по-перше, чистий прибуток підприємства і, по-друге, його потреба в обігових коштах для обслуговування процесу виробництва та реалізації. Тому кожне підприємство має шукати законні можливості мінімізації податкових платежів. Несплата податків – це злочин проти держави. Невикористання всіх законних можливостей для зменшення оподаткування – це злочин проти власного підприємства. Право платника податку на захист своїх фінансових інтересів і своєї власності впливає з основних юридичних принципів (зокрема з таких, як недоторканність приватної власності) і підтримується більшістю цивілізованих держав світу.

Для ефективної роботи менеджменту підприємствам щодо оптимізації податкових платежів необхідно використовувати системний підхід з організації податкового планування, який є основою концепції податкового планування.

Концепція податкового планування – це система поглядів платників податків щодо максимального використання можливостей чинного законодавства з метою зменшення податкових платежів чи зміни терміну їх сплати і, відповідно, – збільшення доходів і прибутків суб'єктів господарювання [3].

Ця концепція базується на відповідних принципах, а реалізують її, використовуючи методи, інструменти і моделі оптимізації податкових платежів, що дає змогу контролювати виконання податкових зобов'язань, підвищувати ефективність планування податків, змінювати термін їх сплати чи мінімізувати податкові платежі. Взаємозв'язок

складових реалізації концепції податкового планування на підприємстві наведено на рис. 1.

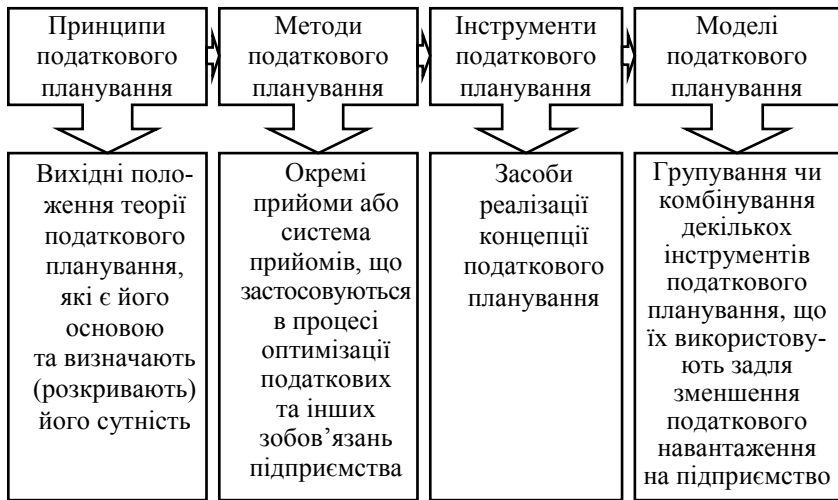

Рис. 1. Взаємозв'язок складових реалізації концепції податкового планування на підприємстві [3]

Під методами податкового планування суб'єктів господарювання розуміють окремі прийоми або систему прийомів, що застосовують у процесі оптимізації податкових та інших зобов'язань підприємства перед бюджетами різних рівнів і позабюджетними фондами.

У податковому плануванні виділяють дві групи методів: загальні і спеціальні [2-6].

Так, до загальних методів податкового планування відносять методи, які мають широку сферу застосування, і можуть бути використанні як загалом для бюджетування і планування фінансово-господарської діяльності підприємства, так і для податкового планування: нормативний, розрахунково-аналітичний, графоаналітичних залежностей, мікробалансів, матрично-балансовий, статистичні, економіко-математичного моделювання тощо.

До спеціальних методів податкового планування науковці відносять методи, які використовують у податковому плануванні підприємства з метою пошуку та застосування альтернативних варіантів оподаткування: методи, що базуються на податкових пільгах; методи, в основі яких лежать можливості альтернативних податкових та інших рішень, а також методи, можливість використання яких зумовлена прогалинами податкового законодавства

Вибір спеціальних методів податкового планування здійснюють залежно від особливостей організації та діяльності підприємства (організаційно-правової форми, виду діяльності, податкового поля підприємства тощо) та реалізують їх через використання інструментів та моделі податкового планування.

Таким чином, серед іншого податкове планування передбачає можливість вибору між альтернативними рішеннями щодо використання тих чи інших схем оподаткування. Такі рішення можуть прийматися як на етапі створення підприємства, так і в процесі його діяльності.

Перелік посилань:

1. Мартиненко В. П. Структура процесу податкового планування суб'єктів господарювання. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Сер. Економічні науки* : зб. наук. праць. 2012. Вип.177 (2). С. 254–259.

2. Корецька С. О. Удосконалення методів податкового планування на підприємстві. *Агросвіт*, 2011. № 19. С. 31–36.

3. Оліховський В. Я. Методи та інструменти податкового планування в системі менеджменту підприємства : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Національний університет «Львівська політехніка». Львів, 2018. 270 с.

4. Гринчук Ю. С., Гринчук В. Ю. Податкове планування як складова податкового менеджменту. *Інвестиції: практика та досвід*. 2011. № 22. С. 48–50.

5. Прокопенко Н. С., Швабу Ю. Податкове планування в Україні. Львів: Ліга-Прес, 2013. 185 с.

6. Фединин Н. І. Методи податкового планування суб'єктів господарювання. *Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури*: тези допов. міжнар. наук.-практ. конф. Львів, 19-21 трав. 2011 р. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. С. 392-394.